

**Socialministerens tale ved samråd i Folketingets
Socialudvalg tirsdag den 27. februar 2007 (Alm. Del –
samrådsspørgsmålene J, K, L og M).**

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål J:

”Ministeren bedes redegøre for sagen om dødsfald på bocentrene Hedelund i Greve og Ringbo i Bagsværd, hvor personalet helt bevidst undlod alle forsøg på at genoplive to psykisk syge patienter, der pludselig faldt om med hjertestop. Sagen har været omtalt i Nyhedsavisen den 22. januar 2007. Af redegørelsen bedes det fremgå, hvorvidt personalet skal følge instrukser fra pårørende om ikke at foretage genoplivning i tilfælde af pludselig hjertestop, eller skal tilsidesætte et sådant ønske og gøre alt for at genoplive.”

Samrådsspørgsmål K:

” Ministeren bedes redegøre for dødstilfældet på et bocenter i København, hvor en psykisk syg blødte ihjel uden at personalet greb ind. Sagen har været omtalt i Nyhedsavisen den 26. januar 2007. Af redegørelsen bedes det fremgå, hvorvidt lovgivningen kan være til hinder for, at personalet griber ind, og såfremt det er tilfældet, bedes det oplyst hvordan lovgivningen kan ændres, så lignende situationer ikke opstår igen.”

Samrådsspørgsmål L:

Ministeren bedes redegøre for dødstilfældet på et bocenter i København, hvor en psykisk syg sultede sig selv ihjel. Personalet forsøgte at få patienten til at spise, men denne undlod og patienten blev ikke tvangsindlagt og givet

sondemad. Sagen har været omtalt i Nyhedsavisen den 25. januar 2007. Af redegørelsen bedes det fremgå, hvorvidt lovgivningen kan være til hinder for, at personalet griber til tvangsindlæggelse, og såfremt det er tilfældet, bedes det oplyst, hvordan lovgivningen kan ændres, så lignende situationer ikke opstår igen.”

Samrådsspørgsmål M:

” Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt omsorgssvigt generelt er årsag til dødsfald på bocentre for psykisk syge patienter, herunder for hvor stort omfanget er eller skønnes at være på landsplan. Såfremt det er et problem eller skønnes at være det, bedes det af redegørelsen fremgå, hvilke initiativer ministeren vil iværksætte med henblik på at nedbringe antallet af situationer med omsorgssvigt, der fører til dødsfald.”

Tale:

Jeg vil indledningsvis starte med at slå fast, at formålet med de socialpsykiatriske boformer efter serviceloven er at give mennesker med en sindslidelse mulighed for at leve et liv på egne præmisser i trygge rammer, hvor de har indflydelse på egen hverdag, og hvor de behandles med omsorg og respekt. Det betyder også, at situationer med ulykker, uventede dødsfald eller akut opstået sygdom, skal håndteres hurtigt, sikkert og professionelt.

Det forventer de sindslidende, det forventer de pårørende, og det forventer regeringen.

På boformer efter serviceloven, er der både personalegrupper, der er underlagt Sundhedsstyrelsens tilsynsregler og personalegrupper såsom socialpædagoger, social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere mv., der ikke er underlagt disse regler. De sidste personalegrupper skal følge de gældende regler i serviceloven og i sidste ende straffeloven.

Det er ledelsens ansvar, at disse personalegrupper ikke sættes til at udføre arbejde, de ikke har kompetence eller autorisation til.

Hvis medarbejdere pga. manglende instruktion, eller på trods heraf, ikke følger retningslinjerne kan ledelsen eller medarbejderne udsættes for sanktioner i form af påtale, advarsel eller afskedigelse. I grove tilfælde hvor handlingerne eller undladelserne medfører fare for beboeres liv, kan sagen overgives til politiet.

Hvis borgere og/eller pårørende er utilfredse med forholdene på en boform, kan de klage til kommunalbestyrelsen.

I forlængelse heraf kan jeg oplyse, at jeg, som jeg har svaret i spørgsmål S 2243, har sat en undersøgelse i gang, der skal se på, om der på boformerne er sket dødsfald, hvor de gældende regler ikke er overholdt. I forbindelse med denne undersøgelse skal det afdækkes, om der på boformerne er udarbejdet retningslinjer for, hvordan personalet skal forholde sig ved uventede dødsfald og akut opståede sygdomstilfælde.

Hvis undersøgelsen viser, at der er uacceptable forhold på boformerne, vil jeg tage skridt til at rette op på dette.

Samrådsspørgsmålene omhandler 4 dødsfald på socialpsykiatriske boformer, som Københavns Kommune driver. Dødsfaldene er nævnt i en rapport fra Embedslægeinstitutionen for København og Frederiksberg, der for Københavns Kommune har gennemgået alle dødsfald for beboere mellem 18 og 64 år på de socialpsykiatriske boformer i kommunen fra den 1. januar 2000 til den 31. august 2005.

Jeg vil behandle de 4 samrådsspørgsmål under ét.

Jeg har indhentet en redegørelse fra Københavns Kommune om dødsfaldene, som jeg gerne vil fremsende til udvalget.

Redegørelsen giver mig anledning til at fremhæve, at faggrupper, der arbejder med sindslidende, må forholde sig til et konstant dilemma. På den ene side er der den sindslidendes ret til selvbestemmelse. Den enkelte har ret til og et ansvar for at træffe de vigtige beslutninger i livet og retten til at selv at bestemme, hvilken retning livet skal tage. På den anden side taler vi om en gruppe mennesker, hvor det af hensyn til dem selv kan være nødvendigt at gribe ind i denne selvbestemmelsesret.

Her er der tale om en balancegang, hvor man løbende må overveje, hvornår den sindslidende er i stand til at træffe egne beslutninger, og hvornår den enkelte ikke længere er i stand til at tage vare på sig selv.

Når man fratager et menneskes retten til selvbestemmelse, så er det et indgreb i den enkeltes grundlæggende rettigheder. Derfor er der i forbindelse med vedtagelsen af formuleringerne i social- og sundhedslovgivningen gjort nogle grundige overvejelser for, hvornår der kan ske et indgreb i selvbestemmelsesretten.

For at der ikke skal ske unødigt indgreb i den enkeltes rettigheder, er der derfor regler for, i hvilke situationer indgreb kan forekomme, og hvordan indgreb skal håndteres. Det drejer sig om bestemmelserne i serviceloven om omsorgspligt og magtanvendelse.

Jeg finder, at disse regelsæt er dækkende for behovet i den sociale indsats, hvis reglerne i øvrigt efterleves.

Indenrigs- og sundhedsministeren vil nu redegøre for det sundhedsmæssige regelsæt i forbindelse med dødsfaldene.